

MED HEL INDIGO HALVA ÖSTERSJÖN RUNT

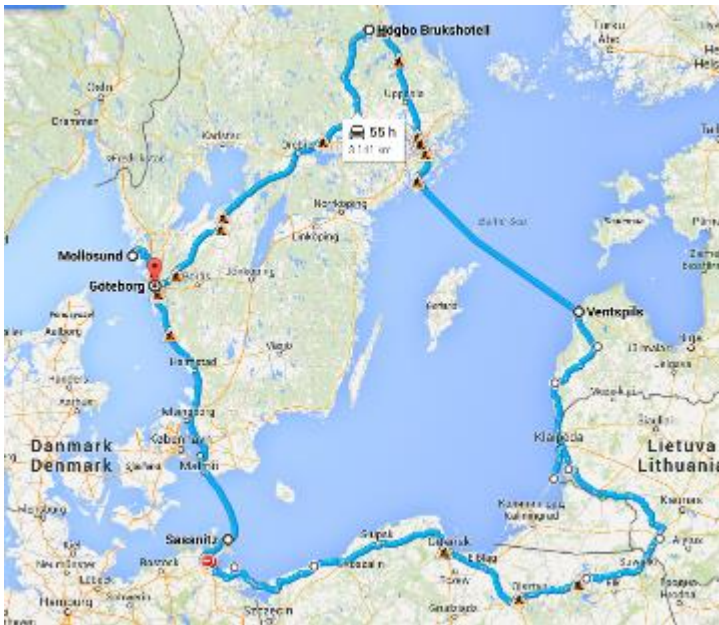

En Odyssé kring Fredens Hav i september 2014
Reseberättelse författad av Hans Philip Zachau

Med hel Indigo halva Östersjön runt

Rubriken tarvar säkert sin förklaring. Tidigare var jag nämligen ägare till endast en halv Indigo och jag visste aldrig vilken halva som var min. Det starka önskemålet var förstås att det var *rattsidan*, men detta fick jag aldrig någon *rätsida* på. Så hösten 2013 sålde jag den halva Indigon till min tidigare kollega som ägde en annan halva i samma bil. Helt plötsligt visste han vilken bil han ägde och jag fick snart klart för mig att jag inte ägde någon Indigo alls. Abstinens! Ruskigt att efter alla dessa år vara Indigolös. Fabrikör Lidmalm hjälpte mig så småningom ur denna prekära situation genom att låta mig lägga bilhandskarna på den *senast* tillverkade Indigon, av 2000 års modell, med anrika nummer 43 stämplat i plåten. Lycklig som en lärka körde jag bilen i stjärnklar marsnatt till sin hemmahamn i Mollösund. En resa, som för övrigt, kunde slutat riktigt illa på grund av det rådjur som siktat in sig på nyförvärvet och som slängde sig ur Värmlandskogen någon centimeter framför det hungriga kylluftintaget och som dessutom mycket väl kunnat skrota den bil som senare visade sig vara både avställd och oförsäkrad. Puh! Allt förlöpte väl och förklaringen till rubrikens "hel Indigo" existerar således i dubbel bemärkelse.

Den "halva Östersjön" baserar sig på lite fusk. Tidigt, men tydligen lite för sent, insåg jag att jag ville föreslå en **Indigoexpedition 2014**. Tidigare resor har gått i västerled till England och, förra året, söderöver till Tyskland och för vissa hela vägen till Italien (se Lars-Eriks härliga reseberättelse). Nu var det dags att dra i österled, om än inte till Miklagård! En bra resa för mig är en rundtur – aldrig åka tillbaka i samma (fast då bakvända) hjulspår. "Runt Östersjön" skulle kunna vara en sådan resa. Men det är fasligt långt att åka runt hela Östersjön. Längre blir man borta och mycket bensin går

En grov resplan, den senare verkligheten förde än fler kilometer till mätaren.

knackade på dörren i sommarhuset på Mollösund. Utanför stod Indigons andliga föräldrar, redo att välsigna expeditionen i Österled som startsignal för det som komma skulle, i form av klubbaktiviteter på Högbo Bruk och långresa.

det åt. Kanske kunde man fuska lite och gena. Årsmötet i Sandviken kunde ju vara en hjälp på traven att komma igång med själva resandet och angav dessutom en bra startriktning för oss på Västkusten. Så fick det bli; en halv Östersjö får räcka och Haparandaborna kan känna sig blåsta på den lilla Indigokaravan som annars skulle strukit deras lappkåtor, ursäktat; sametält, i riktning mot gränsälven och på väg mot hela det Finland som nu står Indigosnuvat.

Varje lång resa startar med ett litet steg och det steget tog jag när Bibi och Bengt Lidmalm

Resan började egentligen redan i Mollösund den 26:e augusti då herrskapet Lidmalm gjorde lunchbesök för att utdela sin välsignelse inför expeditionen i österled.

Fr 29/8

Första depotstoppet gjordes i min gamla hemstad Skara, där Ann erhöll en spirande granplanta ifrån Svenska Kyrkan. Den anrika gamla Katedralskolan skymtar i bakgrunden.

Dags för den verkliga avfärden, som föregåtts av idogt packande kvällen innan. Inte så att man behöver snåla med packningsvolymen i en Indigo, men ska man vara borta en dryg vecka i "Österland" så får man ju ändå förbereda sig lite. "Finns det bensinstationer och restauranger i längs hela vägen i Baltikum, eller måste man bunkra?" Sådana befängda frågor dök upp under nattens småtimmar. Detta kallas resfeber. Inte för att vi gick upp i ottan, men vi lämnade i alla fall ett halvmulet Göteborg vid 9.30, Ann och jag. Någon brådska var knappast påkallad och doften av nybryggt kaffe förkunnade att Ann såg några fikapauser framför sig längs vägen.

E20 i all ära, men redan vid Lerum hade vi fått nog och smög av mot efterföljande småvägar. Exotiska namn som Sollebrunn, Nossebro och Vara, eller inte Vara fladdrade förbi på sensommarskrudad landsbygd. Den speciella

doften av gödsel ifrån åkrarna påminde mig att vi närmade oss mina gamla hemtrakter på Västgötaslätten. Vi tog oss upp på E20 igen för att i högfart 3-filsväxla oss fram till Skara. Kaffetarmen ville ha sitt. Liksom även glasstarmen tydligen.

Torgmöten och festliga aktiviteter hälsade oss välkomna till medeltidsstaden. Det verkade vara Bonnläppens Dag, eller motsvarande. Det bjöds på granplantor och elektronmusik i domkyrkan. Det krämades sylt och fårskinn. Gatustånd överallt och irrande västgötar mellan dessa. Festligt och påfrestande i samma andetag. Vi fick en stunds ro på muséet i alla fall. Därefter avfärd och ut på E20 igen. Visst var det trevligt att återse Skara, men jag ångrar inte en sekund att jag packade min ränsel för att dra till Göteborg den där dagen för exakt 40 år sedan!

Indigon slukade hungrigt E20 och tog oss raskt upp till Laxåtrakten, där vi båda förnam subtil kaffedoft ifrån medhavd termos. Eller var det bara inbillning? Vid Borasjön fanns en rastplats, belamrad med alltför mycket V70, så vi fortsatte hundratalet meter till nedfarten mot Ramundeboda klosterruin. En idyll på sitt sätt, med rester ifrån tegelslageri och allt vad ystra Antonitmunkar kunde tänkas ha för sig på 1400-talet. Vi visste i alla fall vad vi skulle företa oss. Så fram med kaffe och andra bullar! Regnet hängde i luften och fick hänga kvar där, medan vi frös lätt och blickade ut över grå Borasjö.

Passande bild på Ramundeboda klosterruin, hämtad från Wikipedia.

Åter upp på storgvägen, i riktning mot det gnälliga Örebro. Nu hängde regnet lite längre ned, men höll sig hyfsat i molnet, med bara lite skvätt. Inget problem för en lufthyvlande Indigo! Det blev värre sedan. Passerade Fagersta, men i Norberg kapitulerade vi och svängde in under ett macktaks skyddande regnskugga. På med tak och i med bensin! En liten lätt operation på 28 minuter. Vidare mot Avesta och om

det var forsens berömda brus, eller sufflettens sång vi hörde ska jag låta vara osagt. Låter mycket gör det i alla fall att köra påcabbat.

Självklart slutade regnet ganska snart efter takpåsättningen, men nu fick trasan sitta där. Vi avancerade mot Sandviken och Högbo Bruk och helt plötsligt sögs vi ned på allén mot dagens mål. I maklig takt rullade vi mot hotellet. Och där stod den gråhövdade välkomstkommittén och saluterade oss. Kan man få ett finare mottagande? Efter kort besök i hotellets huvudbyggnad förvisades vi till barack nummer något. Lite som i lumpen kändes det allt, men rummet dög gott som natthärbärke. Nu skulle här ätas! Vi anslöt oss till gruppen och många kära återseenden förgyllde kvällen. En rask promenad förde oss till den charmiga Qvarn. Ett stycke rustik stenrestaurang, som man inte välter i första taget. Inte ens efter ett par inhemska öl och en flervånings hamburgare, gjord på närgående kor. Kvällen förflöt i sorl och glam och efter återgång till hotellet så fortsatte den aktiviteten i barens hägn, så kallat barhäng. Väl åter i baracken slog John Blund till tämligen omgående och trots att Ann envisades med att lyssna på tevens högljudda Stones-konsert så befann jag mig snart i drömmarnas rike, där jag nästan ljudlöst gled fram över ängderna i en Indigo 3000. God natt!

Lö 30/8

Telefonen förkunnade morgon i baracken. Tvagning och uppställning! Hann med morgonpromenad i bruksmiljö. En härlig, om dock något kylslagen, morgon var det. Våra kära bilar paraderade mot daggvått gräs och mikrodroppar bildade en extra sammethud mot kompositkarosserna.

Ytterligare ett bevis på Indigons miljötänk – blommor och grönt bak varje avgasrör.

Solens första strålar bröt hårt igenom trädens, fortfarande, högsommarskrudade lövkronor och luften var frisk att andas. Bruksmiljön är både unik och fantastisk.

Strålande morgon.

Mindre lustfyllt än vad man kunnat ana.

Sjelva bruket har anor ifrån mitten av 1600-talet. Under mitten av 1800-talet började Göran Fredrik Göransson att framställa stål enligt bessemermetoden och detta stål smiddes i Högbo hammare. Byggnaderna är av skiftande karaktär, men de flesta är väldigt vackra, inte minst ekonomibyggnaderna. Mina ögon föll snart på det jag trodde var ett lusthus, men som vid närmare efterforskning visade sig alltid ha tjänstgjort som förråd. Efter att ha slängt käft med några änder i ponden var det dags att återvänta till hägrande frukost.

Åter in i värmen och till ett dignande frukostbord. Vem hade vid uppvaknandet denna morgon trott att man skulle få sluta gommen kring ett rödbetskockt vaktelägg? Övriga anrättningar gick inte av för hackor de heller och snart stod magen i de välbekanta fyra hörnen. Dagens program kändes vid en första anblick mycket ambitiöst och jag måste verkligen utdela en eloge till Annica och Markel som inte bara satt det på pränt utan också, som det senare visade sig, lyckats genomföra det med bravur.

Första anhalten var nästgårds, bara ett doftstreck bort. Vi skulle nämligen besöka Björk & Berries, "en lokal producent av naturliga hudvårdsprodukter".

Så värst många doftorglar har jag ju inte sett i mitt liv, men på brukets parfymcenter fanns en rejäl sådan.

Andäktiga åhörare insuper visdomsord om doftdesign.

Rosenblad inbjuder frikostigt till renande doftbad.

Den museala delen av doftcentret får några av oss äldre att le igenkännande.

Koppar som producerar dyrbara droppar.....

Vi blev guide och snabbutbildade i luktvetenskap av en förtjusande och väldoftande kvinna vars namn jag just nu glömt. Det enda namn jag minns är Pierre. Pierre som låg bakom alla de bedövande dofterna. Den dagen han döptes till Pierre beseglades hans öde och livet bak doftorgeln blev hans framtid. Efter det att vi förstummats av all doft och doftvisdom under dryga halvtimmen vandrade vi likt zombies ut i butiken. Det var REA!! Vi käringar och gubbar slet åt oss av allt som erbjöds till gravt nedsatta priser, tack vare att nye VD:n hade ett annat luktsinne än den förre, och lyckan var fullständig.

Efter välförrettat värv drog vi oss ned mot bilarna. Inte så mycket däckspark blev det, utan snarare några huvlyft. Ett som jag särskilt minns är det som genomfördes av Siegfried. Ett sådant maskinrum, så rent och snyggt! Självaste fabrikören Lidmalm utbrast att inte ens när bilarna var nya kunde de uppvisa en sådan Ordning.

Bättre städat nu än för 17 år sedan?

Snart tyckte man sig höra det klassiska "Start up your engines, gentlemen", men det var nog bara en hörselvilla. I dessa tidevarv hade naturligtvis även ladies inkluderats, men andemeningen var tydlig; det var dags att rulla. Det underbara Indigo-mullret spelades upp 26-pipigt och ekade mellan brukets alla byggnader. Vi rullade i karavan mot nya äventyr.

Första målet hade ställts till Mackmyra Bruk, stället där Mackmyra Whisky startade. Slingrande vägar ledde oss dit och väl framme gjordes spontanparkeringar här och var av klubbens medlemmar. Något som vi senare fick äta (dricka?) upp. En av brukets företrädare hävdade att vi parkerade som om vi nyttjat ställets starkvaror och tyckte att vi snarast borde avlägsna de udda bilarna ifrån deras mycket känsliga gräsmattor.

Alright, det var ju ändå dags att dra upp bopålarna, eller släppa handbromsen, som det heter på vårt språk. Vi for vidare på härliga Indigovägar för att komma fram till det

nya Mackmyra-destilleriet. Här fick vi en liten föreläsning om hur det går till, hur gammal, hur man köper och inackorderar sitt eget fat och så vidare..... Så mycket

whisky varken köptes eller dracks det, men någon slog på stort och köpte grilltändare i form av uppsågat ekfat. Vid den grillen skulle man stå! Det mesta vi insöp var visdomsord och när dessa var uppdruckna var det dags att bege sig medelst rullning till hägrande lunch och Forsbacka Wärdshus.

Det var mest torrsim i baren.....

Karavanen tog sig snabbt till nämnda ställe och åsynen av de vackra, gulmålade värdshusbyggnaderna förledde åtminstone mig, arkitektutbildad och allt, att tro att vi landat i sjuttonhundratalet. I helsicke heller! Allt var ett utsökt falsarium förrättat 1919 av den kände arkitekten Cyrillus Johansson, med bl a Värmlands Museum och Årstabron på sin meritlista. Det åldrade fasaderna på värdshuset spädde på misstanken om att det här var ett riktigt gammalt verk, dessa visade sig snarast vara ett utslag av bristande underhåll. Detta hindrade inte ifrån att stället serverade en alldeles utsökt lunch i form av en helstekt karré som sköljdes ned med en välkommen lättöl. Kaffet intogs i den magnifika salongen, en trappa upp, som också andades 1700-tal. Ack, så fel man kan ha!

Åldersbestämning: Wärdshus ifrån 1919, Indigo från 2000 jämnt, damers ålder pratar vi inte om....

Nu var det dags för mer whisky. Här duggade destillerierna tätt, vi hade verkligen hamnat i Sveriges "whiskey belt". Efter lite strul i starten, Ann och jag försökte oss på en språng- (spinn-?) nota, men drabbades av eftertanke och återvände raskt till kassan för att oskyldiggöra oss, så gav vi järnet för att hinna upp övriga bilar. Det blev en härlig snabbtur på slingrande vägar. Ingenting kunde bromsa oss, förutom möjligtvis en broöppning och det gjorde den. Men den stoppade oss alla lika och gav oss i gengäld en god fotomöjlighet, med bilar på parad.

Broöppning gav tillfälle till slutar-dito.

Så småningom nådde vi i alla fall Gammelstilla Whiskydestilleri. Här fann vi en större pionjäranda och mer ideellt arbete. Whiskyframtagningen var i sin linda och inga droppar hade ännu lämnat den statskontrollerade kranen. Väl inne i fabriken fick vi höra historien bakom- och visionerna inför framtiden. Planerna var modesta men målet var lika klart som de droppar akvavit man redan producerat. När vi stod på nedre våningen i anläggningen, som påminde om ett kemilabb, så for tanken på hembränning och finkel genom mitt huvud. Förlåt, kära Gammelstilla!

Entusiastiska åhörare försöker gammelstilla sin nyfikenhet, men knappast sin törst.

Någon fika blev det aldrig tid för. Ett pressat program kräver ibland eftergifter och detta var en nödvändig sådan. Istället återvände vi till de, denna gång, välparkerade bilarna för att bege oss vidare mot Sandviken och Sandvik.

Någorlunda välparkerat.

Vi styrde kosan mot Sandviks gamla huvudkontor. Susade sent in i sömniga

Sandviken och snirklade oss snart mot stadigt slutmål - Sandviks stilsiga styrelsesäte. Uppställning diagonalt! Maximalt + - en grad i parkeringsvinkel godkändes av styrelsen. Fotografering av bilarna med gamla HQ i fonden. Snyggt!

Välparkerat så till den milda grad.

Efter den sejouren var det dags att äntra byggnaden. Pampigt värre. Stenarbete som hette duga. Entréhallen ekade tom till dess att Indigoklubbens medlemmar välldt in. Annica och Markel gav oss en målande bild av vad Sandvik har stått och står för: *"Sandvik AB grundades 1862 som Sandvikens Jernverk AB. Det var ett resultat av Göran Fredrik Göranssons lyckade försök med den nya bessemermetoden för att få fram ett renare stål av högre kvalitet. Idag använder Sandvik över 800 "recept" på stålblandningar och nya tillkommer ständigt. Resultatet blir band, stång, tråd och rör, det mesta specialtillverkat för kunder världen över."*

Bildade bilade vi vidare. Siktet var inställt på tidigare lämnat bruk och hägrande årsmöte. Äntligen fikadags och en därav följande sockerchock. Sällan har väl så mycket sött samlats på ett ställe och jag pratar nu inte om våra kära kuttersmycken (där bröt jag alla genusvallar och får nog se mig refuserad ifrån Indigoklubbens hemsida för all framtid). Nej jag åsyftar det dignande fikabord som framdukats till vår ära. Inte bara kakorna var goda, utan så var även syftet. För hur ska man annars, efter alla dagens äventyr, kunna hålla sig vaken under ett långt, om än underhållande, årsmöte? Årsmötet avlöpte enligt dagordning och utkomsten finns redovisat i utskickat protokoll, varför jag inte tänker orda så mycket om det. Värt att notera är dock klubbens tjugårsjubileum som vi står inför nästa år. Tänk vad tiden går, bilarna ser ju helt nya ut, synd att man själv inte kan stoltsera med samma "konservatism".

Lite relax och ombyte inför middagen: Hotellens matsal var fylld av hugade middagsgäster och dignande bord för sidorätter och dessert. Trots att maten var beställd långt i förväg rådde viss förvirring om både fisk och kött och vem som skulle ha vad. Också väntan på de olika rätterna blev ganska lång. Som tur var var sällskapet gott och samtalen berikande. Trots extrem långbänk i köket så var maten värd att vänta på och snart stod magen återigen i de berömda hörnen. Så här i efterhand inser jag att jag var omgiven av två värdinnor, som jag naturligtvis skulle ha uttryckt var sitt tack till. Ohyfsade drummel! Nå, bättre sent än aldrig och bättre i tryckt form än inte alls. Tack Annica (och tillhörande Markel) för ett fantastiskt arrangemang och engagemang inför och under detta årsmöte! Och tack Bibi, hela Indigosagens värdinna, som lyst vägen, i med- och motgång, fram till där vi är idag – stolta Indigoägare med stark samhörighet!

Vad är väl en bal på slottet? Klockan började närma sig midnatt och jag insåg att min Indigo återigen snart skulle förvandlas till en pumpa. Det var dags att ta farväl och dra mot nya äventyr. Ann och jag klädde ånyo om och såg vid det här laget ut som polarfarare, stoppade som korvar, inifrån av kvällens middag och utifrån av ylle och vindtätt. Kvällen var stjärnklar och kall och närmaste mål var Stockholm, där ett hotellrum skulle ge några timmars vederkvickelse innan nästa delmål, det exotiska Nynäshamn. Motorvägsminen rann som kvicksilver under Indigons släta golv och snart tornade huvudstaden upp sig i siluett mot natthimlen. Vi hittade hotellet och installerade oss snabbt. Jag skulle bara parkera Indigon för natten. Det var då det hände. Resans enda incident värd att nämna skedde redan här i Stockholm. Jag backade runt ett gathörn och då small det till bakom huvudet på mig. En explosion och en kaskad av sött och kolsyra fullkomligt dränkte mig och bilen. Några överförfriskade Stockholmsungdomar hade gått över till Cola och tyckte väl att jag

också skulle få smaka. Kanske gillade de bilen så till den milda grad att det var värt att satsa en full Cola-burk och dra iväg den rakt mot mitt huvud. Som tur var räddades jag av störtbågen (det är ju det den är till för) kring vilken aluminiumburken krökte sig, efter att ha spytt ut hela sitt innehåll. Kladdigt blev det. Trött och lite småförbannad gick jag och la mig för att sova några få, men välbehövliga timmar.

Sö 31/8

Revelj i ottan. Tog ömt farväl av Ann, som skulle åter till ekorrhjulet i Göteborg, medan jag fick vara glad speleman. Ut på gatan i tidig, kall morgon. Sömnig efter kort natt. Allting var kladdigt i och på bilen. Övervägde att aldrig mer föra en Cola till min läpp. Är det så här man blir invändigt efter att ha druckit världens mest sålda dryck så får det va'. Ratt, växelspak och andra taktila ytor bjöd bara ett klibbade gensvar. Frusen och självhäftande lämnade jag huvudstaden bakom mig. Resans andra del kunde ha börjat bättre. Förirrade mig in i ett rondellsystem för att bilen skulle få sitt i form av bensin. Själv fick jag mitt i form av kaffe och livsandarna började återvända. Trefilig motorväg mot Nynäshamn och knappt en bil i sikte. Det gick undan genom morgondimmornas älddans.

Snart gled jag in i "färjestaden" och trasslade mig in i själva -läget, utan att förstå kösystemet överhuvudtaget. Registreringsbevis och biljett skulle i alla fall redovisas innan avfart. Det gjorde jag. Därefter satt jag i kö i flera timmar innan något hände, förutom att bil på bil av suspekt gammal Space-Mondeo-karaktär anlände. Ut välldes litauiska byggnadsarbetare och deras tomma ölburkar. Ressällskapet verkade bli av den kalibern, i stort sett undantagslöst. Något ska ju Stena tjäna pengar på.

En så kallad bakvänd selfie, något som börjar bli mer och mer populärt, här genomförd i färjekö.

Vi var en liten, men trogen, skara ifrån Indigoklubben som hade slutit upp denna morgon inför årets resa. Noga räknat så var det bara jag själv. Nåja; reseförslaget var ju ställt med ganska kort varsel, så vad annat att vänta. Verkttyglåda, ståltråd och silvertejp hade jag med mig, så jag kände mig ganska trygg även utan klubbkamrater med mekarvana.

Så rullade vi ombord. Stenafärjan omslöt sig kring alla dessa byggarbetarbilar och svalde till slut även Indigon. Nu fanns ingen återvändo! Östersjön skulle besegras under de nio timmar färjan tänkte ta på sig för att föra, och i de flesta fall återbörda, sin last till Baltikum. Frukost skulle nog inte vara så dumt att börja med. 7 Euro för frukost. Gefundenes Fressen! Trodde jag, alltså. Jag fick *inte* valuta för pengarna. Det här var *inte* Högbo Brukshotell, så mycket kan jag säga utan att gå in på detaljer. Vi var i alla fall på väg och Nynäshamn backade för att snart försvinna helt. En viss frihetskänsla infann sig och Östersjön kändes helt plötsligt oändlig. Blått hav i alla riktningar. Äntligen på väg, på riktigt!

Om jag prickat in ruten rätt och räknat riktigt på "fyreformeln" så skulle vi inte se Gotland ifrån färjan, men väl Gotska Sandön. Detta visade sig stämma väl också tidsmässigt. Som ett ljus band vid horisonten kunde jag först skönja denna historieomspunna ö, där jag själv aldrig satt min fot.

Det som i verkligheten ter sig som ett ljus band vid horisonten kan vid kartbetraktande anta entrecôtelik utbredning.

Oändligt, solglittrande, men dock; innanhav.

Det har däremot sjörövare och vrakplundrare gjort genom åren. Spännande historier har utspelat sig här. Fyra andra fötter som gått här är Ingmar Bergmans och Albert Engströms. Båda dessa herrar har inspirerats till verk med anknytning till ön.

Någon timme visade sig det lockande Sandöbandet för att sedan försvinna som en hägring bak min axel. Återigen oändligt tomt, "innanhav". Solen blev i alla fall allt mer närvarande. Sensommarstrålar värmden även till sjöss. Resan med Scottish Viking var i mångt och mycket en sövande upplevelse och jag pendlade mellan medhavd bok och dvala. Timmarna passerade och nu tyckte jag mig skönja något vid horisonten. Ett nytt ljusst band kryddat med växtlighet. Lettlands kust i sikte! Från ingenstans dök dristiga däcksmän upp och drog i sina tampar och tåtar. Det rasslade av kätting och spel. Dånande dunkar i däckbetong berättade att nu var något på gång.

Med siktet inställt på Ventspils.

Ventspils' långsträckt hamn.

Vi gled in i Ventpils' hamn i vad som kändes likt snigelfart. Meter efter meter och hamnkrök efter hamnkrök plöjdes långsamt av denna Östersjöpendlare. Sedan förtöjning och lossning av Espace-lasten och så småningom även av Indigon. Passerade myndighetsstation där ljumt intresse visades för de flesta ekipagen, så även för mitt. Registreringsbeviset registrerades ju redan på svenska sidan. Alltså upp med kartan och målsökningen

inställd på Hotel Kupfernams, mitt enda förbokade på resan. I stort sett alla gator var enkelriktade och dessutom nästan undantagslöst riktade mot mig. Kanske ville man ånyo försöka stoppa en invasion, men denna torde ju knappast komma västerifrån. När jag väl fick upp spåret var detta på kullerstensgator som fick pavés Belgique att verka rena salsgolvet. Indigon skakade och gnydde så det ekade i de trånga gränderna. Sällan har en bil blivit utsatt för ett så grymt körtest. Litauerna själva

Hotel Kupfernams; att rekommendera.

verkade hålla sig undan ifrån dessa vägar. Fick till slut fråga mig fram och då stod det klart att hotellet låg bak nästa krök. Hotellet visade sig vara en vacker och charmig byggnad ifrån tidigt 1800-tal i liggande, falurött timmer. Fick ett förstklassigt enkelrum på andra våningen i nyrenoverat skick. Hade inga större förväntningar på det lettiska köket sedan färjans frukost, men den ryggbiff som serverades smakade bra och slank ned tillsammans med en efterlängtdad lettisk öl. Tog därefter en sen kvällspromenad på folktomma gator i Ventspils.

Den lokala Teatern. Ett öde Ventspils var mitt öde denna kväll.

Må 1/9

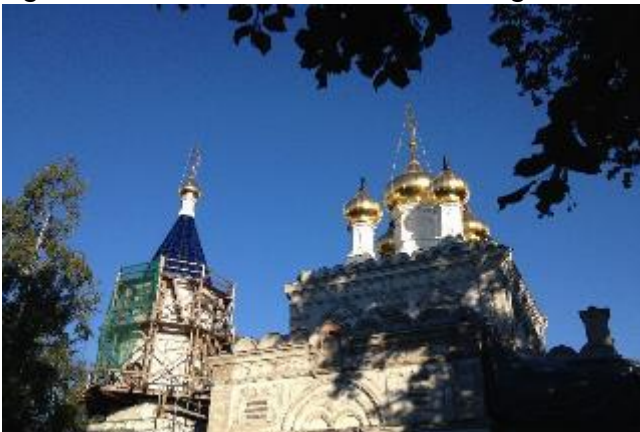
Vaknade hyfsat tidigt denna första september. Solen på den ljusblå himlen skvallrade om underbart fin förhöst. Pigg som en lärka efter nattens goda sömn studsade jag nedför trappan till frukostmatsalen och intog en enkel, men välment, frukost. Nästa

Parkerad vid gammalt kolchosmejeri, som bokstavligen fått stänga igen när marknadskrafterna gjorde intåg.

punkt på programmet var sanering av den Coca Cola-kontaminerade indigon. Detta projekt krävde en termos med varmvatten, lite diskmedel och en timmes idogt torkande. Vile därefter se staden i dagsljus så jag repeterade gårdagskvällens promenad och la dessutom till några slingor, bl a för att inhandla en anständig karta över de baltiska staterna. Staden hade levt upp i morgonljuset och folk ilade till sina jobb, eller för att få tag i en kopp kaffe och läsa en tidning. Utanför den ryskortodoxa kyrkan fångade en mycket liten gumma min uppmärksamhet. Jag hade tänkt att titta in i byggnaden av ren nyfikenhet och fick också en glimt av hundratals tända ljus i kyrkorummet. Det hade varit kvinnans uppgift att tända alla dessa ljus. Nu vinkade hon avvärjande och menade förstås att jag inte hade tillträde till

detta helga rum. Och kanske hade hon bara varit därinne för att tända ljusen för sin egen tros skull. Kanske behövde ingen annan se dem, hennes vetskap var nog.

Ryskortodox kyrka med lettisk gummas hemlighet.

Vandringen tog mig vidare på gator och torg. Bakgårdar med vedtravar och överfyllda tvättstreck berättade om enkla ekonomier och en arbetsam vardag. Förfallets skönhet härskade bland den äldre delen av bebyggelsen. Det enda goda som kom ut av Sovjetmaktens våta filt över samhället var kanske just detta att man inte renoverade sönder de gamla husen.

Bilder ifrån morgonpromenad i Ventspils. Ibland känns det befriande att inte renoveringsivern slagit till.

Lyssnade en liten stund på en spontan utomhuskoncert innan jag tog farväl av personalen på Kupfernams och sökte mig ur staden på gamla kullerstengator och nyare gator belagda med "Sovjetsten". Nådde landvägen och styrde mot sydväst inåt landet med riktning mot Kuldiga, en mindre stad som jag fått mig rekommenderad. Den ödsliga vägen var spikrak, om än väldigt guppig emellanåt. Omkörningar, i de sällsynta fall då man hade en bil framför sig, var enkla och riskfria. Landskapet var monotont med gräsängar och enstaka träd. Platt, platt, platt! Någon risk att somna bakom ratten fanns det dock knappast. Nickade man till så small och riste det plötsligt till av någon håla i vägen. Några mil senare gled jag in i ett folkfyllt Kuldiga. Staden grupperade sig efter en lång och dominerande huvudgata med udda byggnader.

Vilda Västernfasad i Kuldiga.

Långvarigt förfall och ung blomning.

Åldrande byggnader i en livfull stad.

Jag parkerade på torget och tog till apostlahästarna för vidare befordran till gatornas myller och kanske skulle här också dyka upp något kafé lämpat för middagsfika. Såg stadens fjärdingsman slinka in på ett och bedömde att antingen är det byns bästa eller så är det motsatsen och han stänger placet. När han tillhandlat sig en rejäl påse bakverk insåg jag att det är här man ska inmundiga kaffe och äta kakor. Sötsaker i Lettland gör verkligen skäl för namnet.

I staden fanns många små idylliska platser. Trädgårdar med stensättningar, små broar över stadsån och till och med ett stadsvattenfall, för övrigt landets högsta med en fallhöjd av hela 4,5 meter!

Vattenrekord överallt, ett Niagara i miniatyr med fallhöjd om 4,5m. En av Europas längsta tegelbroar kunde Kuldiga också skryta med.

Efter några timmars stadsvandring var det återigen dags att ge sig av mot nästa hägrande mål. Bara några foton till på åldrandets skönhet inom husvärlden.

Det hägrande målet var Liepaja, en hamnstad vid Östersjön. Riktning sydost! Samma platta landskap som tidigare fladdrade förbi Indigons rutor. Några avbrott i form av små bondbyar erbjöds med jämna mellanrum.

Bondby och nästan Bond-bil, dock inte med chassinummer 007, som tidigare....

Efter enformigt harvande på de lettiska småvägarna nåddes slutligen Liepajas utkanter. Såg skylt som pekade mot militärhistoriska marker. Jag följde betongvägen som ledde dit. Det första som mötte mig var ett sovjetiskt segermonument ifrån 1945.

Om ryssarna fått som de ville hade hela Europa varit kommunistiskt och Indigon hade aldrig sett dagens ljus. De enda kompositblar som existerat hade varit Trabanter i långa banor.....

En "Västtysk" Wunderbaum har fått tvätta bort den gamla odören av Sovjetstyre.

Bakom monumentet fanns spår av fortifikationsanläggningar och övervuxna skyttegravar utan någon närmare beskrivning. Liepaja blev mycket hårt åtgånget av kriget och här har det säkert bråkats en hel del. Efter denna exkursion drog jag vidare inom denna militärhistoriska zon och reste längre tillbaka i tiden till tsar Alexander III:s omfattande försvarsanläggningar vid Östersjökusten – Karosta. Ett imponerande försvarsverk, vars betongförbrukning endast överträffats av tyskarna långt senare, reser sig efter Östersjöns sanddynor norr om själva staden Liepaja. Dyrt blev det och aldrig användes det heller. Stackars Alexander!

På väg igenom fornrysk militärzon.

Mycket betong satte Alexander sprätt på. Idag är stora delar av försvarsanläggning på väg ned i Östersjön.

Karosta, som anläggningen heter uppfördes mellan 1890 och 1906 och utgjorde också flottbas för ryska marinen. Även senare nyttjade ryssar, nu i sovjetisk tappning, basen som militärt fäste. Först 1994 släppte man greppet helt och området öppnades upp för allmänheten. Idag finns här bl a muséer och stor konstnärlig verksamhet, gärna i kollektiv, förstås.

Likt förskrämda döskallar ger sig tsarens fina bunkrar ut i havet. Hade han vetat att det skulle bli såhär hade han säkert satsat alla kulorna på annat.

Vindkraftverket är 85 meter högt – exakt motsvarande längden av 20 Indigobilar!

Det är nu ett område i stark förändring och någon militär verksamhet syns knappt till. Här sker en annan upprustning och exempelvis vindkraften gör sitt intåg på denna ofta blåsiga kust.

Vände så småningom bunkrarna aktern till för att söka mig mot själva staden Liepaja.

Glada ungar ifrån de före detta sovjetiska militärförläggningarna samlades kring bilen och ställde frågor på stapplande engelska. Fotografen i bakgrunden var en scooterburen ungdom emeritus som hade fattat särskilt tycke för bilen.

Guld vs. Matte Silver.

Guld vs. betong.

På väg in mot stadskärnan passerad jag gamla sovjetiska militärförläggningar i ett betonggetto som fick en att fundera på om inte tsaren hade haft roligare med sin betong trots allt. Kontrasten mot den ryskortodoxa kyrka som reste sig i bakgrunden gjorde att dessa bostäder belades med ännu tydligare sordin. Ghettot var bara en mellanstation och snart rullade jag över broar in i centrala staden med en spännande blandning av byggnader. Mycket av jugendarkitekturen fanns kvar och stod i många fall under renovering. Det kändes som om det blåste friska vindar och att man såg framtiden an med tillförsikt.

Liepaja utgjordes långtifrån av bara sovjetisk betong.

Trots stadskärnans relativa skönhet så drog det i restarmen. Inte ville jag väl redan slå läger här? Klockan var i och för sig fem på eftermiddagen, men nog skulle jag väl hinna till nästa baltiska stat innan jag sökte natthärbärge? Nog med funderingar. Hoppade in i kärran och snirklade mig ur Liepaja. Hittade riksvägen och slog följe med Östersjön rakt söderut. Växlande molnighet och blandskog omgav bilen och undertill passerade guppig asfalt i rask takt. Den raka vägen drog upp hastigheten och den gamla gränsstationen mot Litauen blåste förbi nästan obemärkt. Hann bara se en övervuxen funkislada i ögonvrån, men förstod i alla fall att jag tagit mig in i nästa baltiska stat. Hamnstaden Klaipeda, som tidigare hette Memel, hägrade.

Staden har en intressant historia som även berör oss svenskar. Jag citerar Wikipedia:

"Memel uppstod under skydd av borgen Memelburg, tillhörig Tyska orden. Den erhöll 1258 lybsk rätt och fick snart en betydande handel. År 1328 kom staden helt under Tyska orden. Från 1525 ingick Memel i hertigdömet Preussen. Gustav II Adolf erövrade 1627 staden, som 1629–1635 tillhörde Sverige. Memel var 1807 uppehållsort för det preussiska hovet. Under tyskt styre var staden en del av provinsen Ostpreussen, som 1871 blev en del av det förenade Kejsardömet Tyskland.

Genom Versaillesfreden 1919 blev Memel avskilt från tyska riket. Litauen intog staden år 1923. Nazityskland tog tillbaka Memel år 1939 och höll staden till år 1945 då den intogs av Sovjetunionen.

Klaipėda har åtskilliga gånger genom historien utsatts för bränder (främst förorsakade av främmande trupper), men fortfarande finns i staden en gammal stadsdel med korsvirkeshus."

Det verkade ju vara en lockande stad så jag fortsatte i högt tempo för att hinna i någorlunda god tid och för att kanske också få en bit mat. Trafikapparaten som jag var tvungen att ta mig igenom för att komma till centrala staden var inte lika lockande. För första gången i Baltikum stötte jag på riktig och förvirrande motorväg och många filer ledde in mot ett odefinierat centrum. Klaipederna (?!) körde som de biltjuvar de kanske var (fördom igen!). Efter några Kamikazeerövringar av rondeller och dödsföraktande U-svängar (vem körde nu som en biltjuv?) nådde jag vad som verkade kunna utvecklas till en riktig stadskärna. Byggnader som jag kände igen ifrån mitt tidigare googlande tornade upp sig och jag visste med ens var jag skulle söka natthärbärge. Kryssade ned mot hamnen, dit många Östersjöseglare gärna tar sig, och hittade det hotell jag tidigare spanat in; nämligen Old Mill Hotel, en modern travesti på de gamla magasinerna, där utfyllnaden mellan korsvirket utgjordes av glas istället för av ler & långhalm.

Här har man lagt några strån i kors för att åstadkomma ett hotell.

Fick ett rum och checkade in. En litauisk pilsner var vad som krävdes för att lugna nerverna och rensa lungorna ifrån damm efter den våldsamma inflygningen i Klaipeda. Denna intogs på hotellets veranda och sedan var det dags för stadsvandring. Sensommarkväll i turiststad är inte att förakta. Här bjöds på gratiskonsert på torget, som i sitt växlade mellan klassiskt och rock var fullt njutbar, även om det senare kom att dominera.

Artisteri i ljud- och bildform.

Den där tidigare ölen var ju inte så pjåkig. Tänk om man skulle uppsöka stadens kända bryggeri. Sagt och gjort. Jag styrde stegen mot Svyturys bryggeri och där var kvällsöppet! Tänka sig.

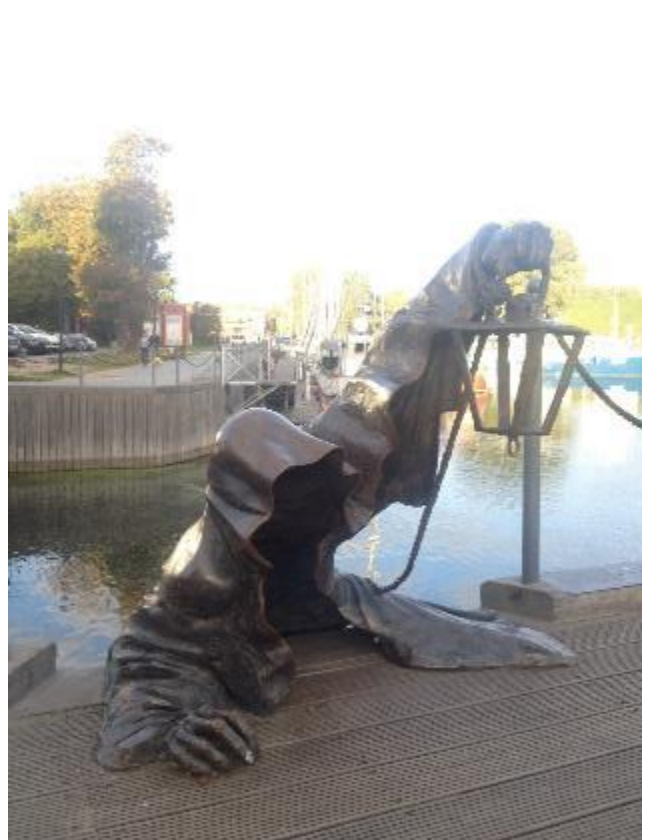

Kvällsöppet på bryggeriet.

God öl och hemslöjdade chips avnjöts innan det var dags för supé i ett av turistmagasinen vid hamnkanalen. Fullt med folk och medioker meny var vad som mötte mig på detta ställe. Nåväl; hungern hade slagit till efter en dag på vägarna så en hamburgare fick det bli. Mätt och relativt nöjd styrde jag kosan mot hotellet i sensommarnatt. Den belysta hamnen innehöll både pråm och Östersjöseglare. Här fanns en puls som fick staden att leva. Självs kände jag däremot att jag var dödstrött. Dags för horisontalläge! Jag somnade nästan omedelbart och sov den rättfärdiges sömn, trots dagens tidigare buskörning.

Stolt Östersjöseglare inlåst bak stadens broar.

Under kvällen tog sig en otäck gast upp ur havens djup för att ställa till rackartyg på Indigon.

Ti 2/9

Utsövd slog jag upp ögonen till ännu en vacker sensommar/förhöst-dag. Restaurangen lockade med förföriska dofter av ägg och bacon. En resa i frosseriets tecken, insåg jag. Attack! Frukosten var för övrigt relativt enkel och riktigt kaffe fick

jag nog söka på annat ställe. Checkade ut och låste in väskorna, för nu var det stadsvandring som gällde. Det första jag såg vid bilen var att den hemske gästen, som skulpterats på bryggsidan där jag parkerat, hade tejpats blommor på Indigohuven, samt satt ett litet kort intill. Gästen dök senare upp i form av en smått galen konstnär, boende på en intilliggande segelbåt, som uttryckte sin beundran för

den vackra bilen med hjälp av ett blomsterfång. Jag hoppas att det inte var något annat han var ute efter.

Styrde mina steg mot centrala staden för att i första hand få tag på tjänligt kaffe och i andra att få några vykort skrivna. Jag lyckades kombinera mina ambitioner på ett fik nere vid hamnkanalen. Granne till kaféet stod en sovjetisk lyxbil parkerad. Det kan ha

Assimilerat rubelgrin och postsovjetiska skrapor.

varit en ZIL, eventuellt. Idag användes den för PR och kommersiella evenemang. Ur led är tiden. Vidare promenad till det centrala torget gav upplevelser i form "inte-veta-bättre-arkitektur". Man hade kastat det sovjetiska oket och i något slags missriktad segeryra repeterat sovjetarkitekturen. Jag tyckte mig kunna skönja ett "K" i

En spillra av det forna Memel.

byggnadernas siluetter. K som i Klaipeda? Letade istället efter spillrorna efter det gamla Memel och fann några små ursprungshus. Dessa var nyligen renoverade och väl omhändertagna. Trots att det mesta av stadens byggnation hade sopats bort under andra världskrigets bombningar så fanns det också några kvarter med äldre korsvirkeshus.

Stadsteatern - en mörkare upplevelse än förväntat.

Stadsteatern hade agerat fond till gårdagens konsert. Nu dök den upp i eget majestät under min stadsvandring. På alla bilder jag studerat innan resan var den ljusgrå. Därför kände jag inte igen den direkt nu i sin nya, bruna framtoning. Statyetten föreställer Ännchen von Tharau, som vi finner långt tillbaka i musikhistorien. Så visst fanns det spännande delar av den gamla Österjöstaden i välbevarat skick.

Marken började åter bränna under mina fötter och jag hade tidigare studerat Kuriska Näset på kartan, ett spännande sandrev väster om staden. Kanske skulle man ge det en chans, trots att det var en omväg och en återvändsgränd. Det krävde också en färjetur på ca fem minuter. Färjan gick hyfsat ofta på dagtid. Så varför inte?

Med viss tvekan reste jag över - färjkarlens namn påminde starkt om "Karon".

Sundet var, som sagts, kort. Knappt hade vi kört på förrän det var dags att rulla av på detta sandrev i Östersjön som kallas Kuriska Näset. Här får man betala miljöavgift för att färdas. Landtungan som är ca 10 mil lång (motsvarade längden av 23 529,4 Indigobilar (vilket ännu inte har producerats)) delas mellan Litauen och Ryssland. Man färdas på en kuperad, slingrande asfalterad väg som pendlar mellan havs- och "lagun"-sida, omgiven av sand och barrskog, även ibland av blandskog. Landslingan är rofylld med små fiskesamhällen. Det har varit högre ståndes semesterort i äldre tider, lika mycket som fattiga fiskares hem. Kändisar som Jean Paul Sartre, Sigmund Freud och Thomas Mann har sökt ro och inspirerande avkoppling här.

Träsatta gångar i sanden ledde i allmänhet fram till strand och bad.

Man har fått försvara sitt land mot hav och drivande sand liksom mot yttre fiender. De små fiskebyarna har fått flytta åtskilliga gånger till följd av sandens nyckfullhet. Nu har man med hjälp av bl a skogsplantering lyckats stabilisera läget. Idag är det åter

ett semesterparadis för människor i övre medelklass som söker fridfull rekreation.

När jag anlände hade höstperioden inträtt och det fanns gott om lediga hotellrum. Besökte några av de större etablissemangen uppe i sandkullarna,

Utsikt emot havssidan och i fjärran tecknar sig den ryska enklaven Kaliningrad.

men fick inte rätt vibbar, så jag sökte mig mot hamn och vatten och fann så småningom ett mindre, familjeägt hotell. Detta ligger i Nida och heter Nidos Seklycia, ett place jag varmt kan rekommendera. Jag fick en svit, i detta lilla hotell, till en rimlig peng och installerade mig snabbt. Himmelssäng och rosblommiga tapeter, vad mer

I sökandet efter attraktivt boende landade jag bland f d fiskarstugor, numera dyra semesterbostäder, i hamnkvarteren.

kan en ensamresenär önska? Bilen parkerad i en furulund på baksidan av hotellet och framsidan, mot havet, innehöll en "Biergarten". Perfekt!

Vill med denna unika bildkombination inte på något som helst sätt antyda att alkoholintag och bilkörning hör ihop. När dagens hittills bästa, och f ö första, öl, som syns till vänster i bild, intogs så hade bilen, till höger i bild, redan förpassats till hotellets eminenta bakgårdsparkering.

Efter besiktning av- och provsmakning i denna ölträdgård vidtog stadspromenad, om man nu kan uttrycka sig så om en rundtur i ett f d fiskarsamhälle, med några hundra permanentboende. Fint var det i alla fall, med alla fiskarlängor av småspröjsat och

ringblommeträdgårdar. En riktig idyll, inbäddad i Östersjö, tallar och sand. För övrigt utgör orten världsarv. Inte fyskam! Vandrade runt i detta lilla samhälle i timmar, det fanns en del att se. Här fiskades det ifrån lagunsidans bryggor. Man sålde bärnsten och bijouterier i små strandbodas. Någon öl slank väl också ned under promenaden, kan jag erkänna. En, för orten

speciell, företeelse var de vindflöjlar som utformats av konstnärlig hand i individuella utföranden. Ett peke, en stadsbild, någon form av centralfigur och en "tygsvans" var dock gemensamt för dem alla. De var uppsatta på långa stölar efter kustremsan. Kanske en idé att sno och importera till västkusten!

*Vindflöjlarna utgör en vacker bild i samhället, det enda som **stör** är pålarna de är uppsatta på.*

Vandringsturen förde mig vidare till bryggor och pirar. Här och var satt man och fiskade i lagunen, utan att egentligen få så mycket. Det var avkoppling och meditation, snarare än en kamp för brödfödan.

Meditativt fiske i blå lagun.

Detta fick i alla fall hungern att göra sig påmind. Allt jag ätit under dagen var en chokladkaka av litauiskt märke. Den utgjorde en inte alltför stor del av kostcirkeln, vad jag kan förstå. Var stod mat att finna? Många av de flertaliga restaurangerna hade stängt tidigt i den begynnande höstsäsongen. Av någon anledning känner jag ett motstånd att äta på det hotell jag bor på. Jag vet inte varför. Men i detta fall verkade personalen så trevlig och hade dessutom utlovat att kunna servera en trerätters som gick utanpå det mesta i denna lilla by. Så varför inte? Jag återvände till

platsen för boendet och slog mig ned vid linnedukat bord. Betjäningen var rask och snart stod både mat och dryck framför mig. Att fisken kom från tungmetallhav bekymrade mig inte då.

Getostsallad med knaperstekt bacon, Svyturys öl, en ugnsbakad gädda på grönsaksbädd med en härlig Riesling till och Crème Brûlée avslutades med en Grappa. Jag gråter av saknad när jag tänker på alla dessa små.....

Kostcirkeln var komplett och jag blev mätt! Så stinn kunde man ju inte gå och lägga sig. På med marschkängorna igen! Nu var månen över lagunen min följeslagare på,

av mig, tidigare trädde stigar. Så otroligt vacker var denna kväll med månsken, sanddyner, hav och fyren uppe på kullen, ovanför byn, som vakande svepte sin ljuskägla över oss mänskobarn härnere. Det fick mig att känna en särskild trygghet och snart knackade mig John Blund på axeln och sa att nu var det dags. Jag återvände till min himmelssäng och drömmarnas rike.

Månsken, tallar och sand – Neringa (Kuriska Näset) at it's best...

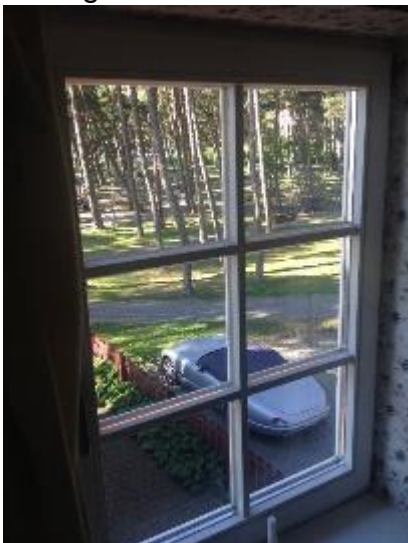
On 3/9

En ny dag grydde, med klarblå septembersky och svalka i den lätta brisen. En föraning om den höst som komma skulle. Stadig och riktigt god frukost, med högklassig ägg & bacon, denna gång. Det var ju flera timmar sedan jag åt senast.

Här bodde jag på mitt "Tall Inn", fast jag var i Litauen och inte alls i Estland.

Samlade ihop mina pinaler, avlägsnade dem från rosenviten och kastade en blick mot talldungen på bakgården. Jodå, där stod min stolta springare kvar, yster, ressuren och klar för avfärd.

Färdig att lämna ett världsarv (bakom mig).

Men han fick vänta en stund till för jag planerade ett besök hos nattens väktare, den stolta fyren på sin kulle. Det var längre till denne Långe Jan än vad jag trott och dessutom kämpade både ägg och bacon emot i de branta backarna. Från byns hus till ensliga sanddyner ledde stigen och så småningom blottade de glesnande tallkronorna Nidas stolte beskyddare. Han sträcker 29 meter från tå till hjässa och är dryga sextio år gammal. Här uppe rådde en härlig stillhet, en magisk plats. Daggvått gräs och våta bänkar runt fyren berättade att septembermorgonsolen inte riktigt orkade torka upp. Men det gjorde inget, här tog livet tag i en och gav tid för reflektion och vision.

Stolt upplysare.

Vid elvatiden var det dags att hiva upp ankaret och segla vidare. Hade haft lite funderingar på att ta mig till ryska sidan näset och redan under gårdagen slagit en lov mot gränsstationen, där jag blivit avspisad med uppmaningen att "go Klaipeda" för att fixa visum. Detta hade blivit en rejäl omväg och dessutom ringde en tidigare varning jag fått ifrån en Kaliningradkännare i mina öron; "det är inga problem att ta med bilen

in i enklaven, svårare kan vara att få ut den". Lagom lockande, kan man tycka som stolt Indigoägare. Alltså sökte jag mig tillbaks till Klaipeda och trotsade ånyo den omständiga trafikapparaten i denna stad. Fann så småningom vägen mot polska gränsen och fick därmed följa den stora

Ryssgräns skär av Kuriska Näset. Gårdagens dialog fick mig att bestämma mig för att resa vidare inom Litauen.

utbuktningen Kaliningrad som tillsammans med Vitrysslands spets trycker ihop gränsen mellan Litauen och Polen till en flaskhals. Nu var vägarna både raka och

Väghunrig bil får sitt lystmäte.

Hemliga bakverk.

plana, en hittills obeprövad kombination, och milen slöks snabbt av den väghunriga bilen. Farten har en tendens att skruvas upp på dylika sträckor. Allt för att motverka monotonins sövande effekt. Snabbt var jag därför i Silute, en by uppradad efter en enda stor gata. Jag bromsade in när jag passerade stadsgränsen och stannade helt till för att ge mig ut på jakt efter socker. Hittade efter lång vandring ett överdådigt fik. Här åstadkom man fantastiska skapelser i form av snirkliga bakverk av alla de sorter. Efter att ha blivit åthutad i samband med att jag fotograferade härinne förstod jag att recepten var ytterst hemliga. Kanske en kvarleva ifrån

Andlighet i nya kläder.

Sovjettiden. Här fanns tydliga, och fortfarande vårdade, minnen ifrån denna epok. Ett exempel var en minneskyrkogård för ryssar fallna under "befrielsekriget" 1941-45. Samtidigt som den återvunna och renoverade kyrkan vittnade om andra krafter som drev samhället i en motsatt riktning, vilken varit omöjlig innan 1991. Man stannar till på ett ställe under kort tid och försöker bilda sig en uppfattning genom de små pusselbitar man kan tillskansa sig på någon timme. Kanske drar jag helt fel slutsatser.

Rullade ut ur byn sockerstinn och pigg för ytterligare tjugo minuter, eller så länge ett sockerrus nu varar. Hade som ambition att följa den ryska gränsen på så nära håll som möjligt. Det kändes ju ändå lite spännande. Här härskade lantlig glesbygd med smågårdar och naturområden. Det verkade vara ett

gränsland där ingen har velat satsa eller investera på riktigt. Jag nådde en spets på Kaliningradenklaven vid byn Smalininkai. Området var naturreservat och fågelskydd rådde. Floder och våtmarker angav karaktären. Tog mig en bensträckare för att också bestämma fortsatt vägval. Storstaden Kaunas eller den mer okända staden Marijampole? Så här i efterhand bedömer jag mitt beslut som felaktigt. Kaunas, som

jag valde bort, hade kunnat erbjuda så mycket mer i form av kultur och historia, än det mindre och gråare Marijampole. Men man ska inte gråta vare sig över spilld mjölk eller missade

Gräslig parkering framför tidigare Sovjethotell.

städer. Jag gjorde mig en del intressanta erfarenheter i det senare alternativet ändå. Efter seg slutspurt på småvägar, inkluderande många omlänkningar och vägarbeten, gled jag så småningom in i Marijampole. Staden hade *ett stort* torg, ämnat för parader och uppvisningar av ytan att döma. Här fanns *ett stort* hotell som numera hette Mercure, men som kan ha hetat Intercontinental i ett tidigare liv. Lika lite som valfriheten rått i det gamla Litauen lika lite fanns det av den nu, så mitt val var enkelt. Jag stegade in och fick ett VIP-rum till turistpris, så inte ska väl jag klaga? Utsikt över gamla stan under renovering och en Kingsize-säng att sova i, det fick allt duga. Efter installationen var det dags att inspektera mitt val av stad. Stadsplanen var tydlig. Här härskade ordning och reda.

Räta vinklar och femårsplaner utgick ifrån stadshuset. Statyn på torget speglade återuppväckta riddardrömmar ifrån det gamla Litauen.

Jag borde egentligen inte klaga på stadens fyrkantiga inramning. Jag kom ju hit för att se något annat, inte det vi har hemma. Det var ju dessutom intressant att se hur man försöker avsovjetisera en stad utan att ödelägga tidigare investeringar. Och visst hade man försökt att mjuka upp det en gång så hårda och karga uttrycket genom anläggande av parker och konstnärlig belysning. Kanske hade man inte nått hela vägen fram, men strävan var ändå tydlig. En större stadsvandring

lät mig också få ta del av en historia från tiden strax innan kriget och den korta tid av frihet de baltiska staterna åtnjöt mellan kriget.

Ett nyväckt intresse för gammal kultur kryddat med LED-skulpturer i nyanlagd park.

Några timmar strosande i Marijampole gav en bild av tidigare och återupptagna aktiviteter inom stadens förvaltning. Kyrkor, ett gigantiskt mentalsjukhus, teatrar och konserthus berättade kanske mer om staden än den version jag fick när jag landade på det centrala torget med sin relativa torftighet. Tyvärr var de flesta av nämnda institutioner stängda, inklusive mentalsjukhuset. Så jag gick i alla fall säker, men kulturlös. Istället fick jag bearbeta ett mer primärt steg i behovstrappan, det som avser mat. Här var jag denna gång tvångsförvisad till mitt hotell i brist på annat. Det mest lockande var en pizza, vilket säger en del om menyn. Man kan inte ha tur varje gång. Denna supé gick ånyo ned under månskenspromenad. Kvar på dagordningen stod nu bara erövrandet av min Kingsize-säng. Vännen Blund dök upp med en gång.

To 4/9

Ännu en strålande septembermorgon att vakna till. Solen sken ikapp med det stekta frukostägget och himlen var klarblå. Det verkade vara ett cykliskt baltväder som gick igen varje dag; strålande klart på morgonen och molnskyar under eftermiddagen. Ett Östersjöfenomen måhända. Jag hade i alla fall kört öppet varenda minut och inte så mycket som en enda liten regndroppe hade fallit.

Checkade ut och stuvade in. Idag var det kyligt. För första gången på resan frös jag om benen, trots Indigons förträffliga värmedistributionsanläggning. Letade upp E67:an och körde söderut, trodde jag. Men solen sa något annat och jag fick vända.

Jag la in ytterligare kol i pannan så att hastigheten och värmen i min brunn började stiga. Livsandarna vaknade och den fina, slingrande vägen i det böljande landskapet lockade till snabb körning. En stund, sedan var det stopp! Lastbil efter lastbil så långt ögat nådde, vilket inte var jättelångt på denna kurviga trafikled. Alla var på väg genom denna enda passage till Polen. Omkörningar var inte att tänka på, här skymdes sikten av både backar och kurvor. Man fick snällt räta in sig i ledet och puttra på. Så småningom blev vägen bredare och rakare och proppen släppte. Nu rullade det på riktigt bra och polska gränsen ryckte allt närmare. Jag insåg att jag satt på en hög av litauiska litas, som snart skulle bli värdelösa när jag nådde zlotyland och om inte då, så när Litauen snart drabbas av euron. "Sista chansen att handla" tolkade jag texten på skylten till. Någonsin, undrar man ju då? Alltså knallade jag in och köpte litauisk vodka och -choklad för pengarna. En bra livförsäkring i så fall.

Gränsen till Polen passerades i stort sett lika obemärkt som alla andra gränser i vårt förlovade EU. Fortsatte på E67:an ned till Suwalki, en polsk stad som haft olika nationaliteter under åren. Här har det bråkats mycket mellan polacker, ryssar, preussare och litauer. Det fortsatta området västerut som jag körde genom är Masurien. Tidigare var detta Ostpreussen, men allt övergick i polsk ägo i och med andra världskrigets slut. Landsdelen utgörs av kuperad skogsmark med ett oändligt antal sjöar. Vår egen Kalle Dussin vandrade igenom dessa trakter på sin ödesdiga färd mot det svårintagliga Ryssland. Hitlers armé traskade här också, både fram och tillbaka. Hären var lika decimerad på tillbakavägen som nämnde kung Karls. Tuffa trakter!

Raskt på väg ur Masurien och vidare mot Östersjökust på vägar av varierande, men mestadels god, standard.

För mig gick det betydligt enklare att genomkorsa Masurien. Nämda fältherrar hade ju ingen Indigo att svischa fram i, det är det som är skillnaden! Jag stannade till i Mikolajki, en av de få preussiska städer som inte blev förstörda under kriget, trots att tysk underrättelsetjänst utgick härifrån. Eller kanske just därför. Idag utgör staden ett polskt turistcenter med närhet till sjöar och skogar. Strosade runt ett tag men tröttnade fort, så roligt var det inte. Jag har rest runt i Masurien vid en tidigare tur i Polen och sett väldigt intressanta, historiska lämningar och vacker natur. Men mer om det vid annat tillfälle. Jag var just nu mer intresserad av att ta mig mot Östersjön, som var det egentliga temat för resan, och utelämnade städer jag tidigare besökt. Så städer som Olztyn, Elblag, Gdansk, Sopot och Gdynia fick oantastade passera förbi. Men jag måste rekommendera besök i både Gdansk och Sopot, för Er som inte varit där.

Mycken motorväg har tillkommit så kilometrarna avverkades snabbt, även om det segade till vid vägbyggen och andra störningar i trafiken. I höjd med Sopot tätnade trafiken och hastigheten sjönk i samma takt. Det kändes som om det var dags att börja planera för nattläger. Någonstans på Polens norra kuststräcka skulle kännas både lagom långt och intressant. Efter kartstudier föll valet på Leba, dit många små och krokiga vägvagnsintervall förde mig. Trafiken var intensiv även på dessa minimala byvägar. Vid 18-tiden mullrade jag in i ett, fortfarande, turistbesatt Leba. Jag siktade på stans bästa hotell, det välrenommerade Neptun. Under tysktiden hade detta varit ett stort kasino med besökare ifrån hela Europa. Byggnaden gick i någon riddarfantasi-nationalromantisk stil. "Har Ni något trevligt enkelrum med havsutsikt?" frågade jag naivt. "Vi är fullbokade sedan lång tid tillbaka" blev svaret. Något som jag borde insett redan vid anblicken av antalet rysk- och tyskregistrerade bilar på parkeringen. Nåja, nu hade jag sett kåken vid Östersjöns rand i alla fall.

Nådde fram till-, men blev avspisad av-, själve Neptun.

Vände åter till själva orten Leba och letade nattbostad. Så fick det bli ett Spa med morgonrocksavstånd till havet och sanddynerna. Det var inte direkt överbefolkat på hotellet, men ett antal andra gäster fanns där i alla fall. Jag fick mig också en öl innan det var dags att reka i denna badort. En huvudgata, parallell med Östersjöns strand, uppvisade en mängd turistfällor i form av enkla restauranger och souvenirbutiker. Jag drog mig ned mot havet istället. Oändlig sandstrand låg för mina fötter och jag vandrade en stund längs vattnet och emellanåt i. Det var svalkande gott för bilkörda trampdynor att känna detta bräckta hav.

En så kallad shadow selfie, något som har blivit väldigt populärt på senare tid, här genomförd på sandstrand.

Sökte mig åter mot centrum för att få något i mig. En dag på vägen utan annan näring än några chokladrutor ökar på aptiten. Det fick bli ett rejält stycke fläskkött utgörandes av polackernas motsvarighet till tyskarnas Eis Bein, en så kallad Golanka. Denna och några Knödeln sköljdes ned med hjälp av två sejdlar lokalt öl. Nu var Zachau stinn igen. Åter samma procedur; månskenspromenad för att gå ner maten. Sagt och gjort, men det krävdes en rejäl kraftansträngning för att kunna resa sig ifrån bordet.

Man skulle lätt kunna förledas att tro att man befinner sig på betydligt sydligare breddgrader.

Skymningen hade lagt sig och en sparsmakad form av nattliv tog fart. Beach Cluben var inte direkt överbefolkad, även om folk rörde sig därinne. Den kändes knappast lockande i alla fall. Så min promenad fortsatte runt längs hamn och pirar och in i det gamla samhället. Jag kunde på en stor anslagstavla läsa mig till valda delar av ortens sentida historia. Särskilt gripande var ett stycke om hur Sovjet

slog till för att stoppa flykt via den lokala hamnen. Man fyllde helt sonika hamnbassängens inlopp med sprängsten så att fartyg varken kunde lämna eller komma in. Detta satte effektivt P för allt fiske, bygdens huvudnäring. När den svältande befolkningen klagade fick man till svars: "Ni kan ju alltid föda upp höns istället".

Efter ett par timmars intensivt gående var det dags att gå och knyta sig. Behöver jag nämna att Mr. Blund knockade mig direkt?

Fr 5/9

Vaknade tidigt. Morgonen var återigen strålande, men sval. En, lite vemodig, föraning av höst var känslan. Efter frukost var det dags att slänga pinalerna i Indigon för att dra mot nya äventyr. Men jag kunde inte ge upp klassiska Hotel Neptun ännu. Bara en liten cappuccino där, kanske? Sagt och gjort, ytterligare en lov till den gamla casinopärLAN vid Östersjöns rand. Cappuccinon på terrassen var gudomlig och utsikten över ett stilla hav var hänförande. Koppen var väl värd sitt pris!

Utsikt över en cappuccino.

Hotel Neptun, en pärla vid Östersjön.

När koppen var tömd och utsikten uttittad var det dags att rulla vidare. Nu på riktigt små och gropiga vägar parallellt med kusten. Siktade på Slupsk och vägen dit fick bilen att skaka och skallra, men på själva chassikomforten kunde man inte klaga. Det gick mjukt och ändå utan genomslag. Bara bilen kunde hålla tyst så skulle allt vara underbart! Omgivningen utgjordes av lövskogar, ängar med kritter och små gårdar. En riktig lantlig idyll i en nästan bortglömd landsända.

Nådde så småningom Slupsk och ställde om siktet på Kozalin. Färden gick nu på större vägar i tystare gemak. Något stopp gjordes inte förrän jag nådde Kolobrzeg, som på tysktiden hette Kolberg och då var en ganska känd stad. Kolberg har till och med tillhört Sverige under några år på 1600-talet. Under andra världskriget var staden utnämnd till "Festung Kolberg" och försvarades av tyskarna mot polacker och ryssar. I striderna förstördes staden till 80% och tyskarna gav upp i mars 1945. Polackerna har återuppbyggt en stad i den gamla andan utan att kopiera tidigare byggnader. Den gamla Mariadomen ifrån 1300-talet har i alla fall bevarats och renoverats.

Kolobrzeg - en nygamal stad.

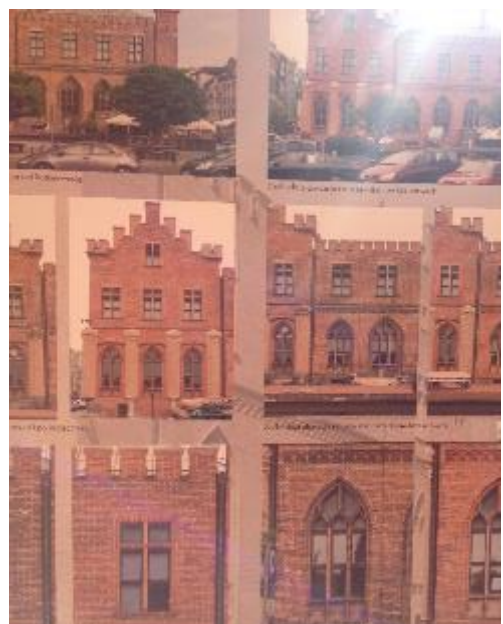

Mariadomen ifrån 1300-talet, innehållande en ljusstake daterad 1317, renoveras på heltid.

Jag växlade till mig lite zloty så jag kunde parkera och lunchera. Inte många gånger under denna resa åt jag lunch, men idag fick det bli en rejäl sådan. På en

uteservering vid det nyrenoverade stadshuset beställde jag in en Golonka, något jag fått smak för och inte ätit sedan igår middag. Ackompanjerad av en pilsner slank den ned även idag.

Stadshus i förvandling i bakgrunden, i förgrunden en LECH, samt dokumentation av uppsats.

Den gamla Öststatens bakgård. Betongkolosser får man leva länge med.

Genomförde en stadsvandring genom både vacker och ful stad. Östblockstiden har satt sina spår. Mycket av detta försöker man mjuka upp med hjälp av ny puts och glad färgsättning, men det är svårt att suddas ut cynisk rationalitet. Betonggetton omgärdar fortfarande stadskärnan, även om små gammaldags inslag muntrar upp emellanåt.

Vattentorn och vänort Landskrona, små välkomna avbrott i betongvandring.

Jag lämnar den gamla saltgruvestaden ifrån 800-talet. Det var nämligen så det började en gång i tiden. Saltet var grunden till de första bosättningarna. Men nu hägrade Swinoujscie och jag fortsatte längs kusten västerut. Ett litet stopp här och var gav koppling till Östersjön. Resans tema – Ni kommer ihåg? Nästa anhalt blev fyren Niechorze, en stolt vägvisare sedan länge.

Ett välkommet vertikalt avbrott i lång horisontell förflyttning längs polska vägar.

Fyren höll mig inte så länge i sitt grepp. Snart var vi på väg igen, Indigon och jag. Naturen förändrades så smått under min färd västerut. Bokskogen blev alltmer påtaglig och små, dunkla vägar ledde då och då norrut. Mot havet. Jag kunde inte motstå en av dessa små, mystiska alléer, utan begriplig skyltning, så jag slog in på denna. Bokskogen tätnade alltmer, för att sedan öppna upp helt emot havet. Här verkade det ligga någon form av kursgård. En bom var nedfälld, men med lite god vilja och tungan rätt i mun så kunde man runda dess spets. Jag körde vidare. Där

Warszawapaktens flukt över Östersjön.

fanns i och för sig några skollokaler och det verkade pågå någon form av konstnärlig utbildning, av affischer att döma, i dessa. Några äldre bilar stod parkerade runt omkring. Jag fortsatte ytterligare och insåg att jag befann mig på militärt område. Eller rättare sagt; tidigare militärt område. Nu rådde här glömskans förfall. Lite spännande verkade det, så jag lämnade bilen för att utforska området till fots. Tomma baracker, exercisgårdar, fordonsgarage och utbildnings/administrationslokaler fyllde området. Kvarlämnade radarfundament (?) vid strandbrinken skvallrade om en tid när Warszawapakten iakttog oss och kanske såg oss som en lämplig liten munsbit på vägen till det sovjetiska innanhavet Östersjön – "Fredens Hav". Måtte inte denna tid komma tillbaka! Nu var här i alla fall väldigt tyst och öde och jag

avslutade min lov genom att gå in i en av byggnaderna, genom en tidigare uppbruten dörr. Här var förfallet ännu mer påtagligt och stämningen nästan lite kuslig. Det kändes som det var dags att åka vidare och lämna fiendespökerna bakom sig.

Rullade tillbaks genom bokskogen och letade mig fram till huvudvägen västerut. Nu var det inte långt till Swinoujscie och jag gled in i "staden" på östra sidan om Swina, vilken i huvudsak utgörs av färjeterminaler. Trots det var det svårt att hitta en överfart till västsidan, den egentliga staden. Jag tankade och frågade. "Jodå, det går en färja in till centrala staden, men det är bara Swinoujscies invånare som får nyttja den" fick jag till svar. "Aj då!" tänkte jag. ".....men nu har helgen börjat så då tar man turister också." "Puh!" Så jag ställde mig i kö ibland alla Swinoujscieare och fick snällt vänta i

dryga timmen på att bli överfärjad till dagens slutmål. Själva överfarten tog väl en kvart sådär.

Flagnande förfall. Man kan fråga sig vad Warszawapaktssoldaterna sysslade med; kvinnor och sprit?

Gratis var det i alla fall och nu gick färden in mot centrum och alla hotell. Alla hotell? Till slut hittade jag i alla fall ett och tog rummet obesett, trots att jag inte föll pladask i farstun över entréns inredning.

Färjan över Swina var en svårfunnen lokalpendlare.

Parkerad, installerad och klar gav jag mig ut på stadsrunda. Stads kärnan var lätt greppbar, man behövde inte gå vilse. Placerade mig på stora torget och åt enkelt. Förmiddagens Golonka ville inte erbjuda så mycken plats till efterkommande maträtter. Jag var nöjd men min nya LECH. Slog mig senare i slang med lite folk på

en närliggande pub. Wolfgang var konstnär och skulle ha vernissage i Heringsdorf,

Utsikt från ett av resans mest exklusiva hotellrum - vad priset anbelangar (observera den engelska stavningen).

bärnsten. Någon trofé måste man ju ha med sig hem efter en sådan episk resa! Firade därefter inköpet med en cappuccino på torget, i strålande solsken.

En ytterligare stadsvandring gav överblick över stadens renoveringsprojekt avseende klassiska byggnader. Swinoujscie, med sina fyra fort, utgjorde till stora delar en fästning vid Östersjön. Staden tillhörde under en period på 1600-talet Svenska Pommern. Gustav II Adolf steg iland i närheten under sin ödesdigra, enkla, tur till Lützen.

Förr och nu, ingen större skillnad i Swinoujscie.

en bit in på tyska sidan, imorgon. Jag var välkommen, det var ändå på vägen mot mina nästa mål. Timmen blev sen och jag somnade gott i resans dyraste och tråkigaste hotellrum.

Lö 6/9

Morgonsolen kittlade mig till vaket tillstånd och skvallrade om en ny strålande förhöstdag. Efter frukost var det dags för bärnstensjakt. Inte så att jag tänkte vada ut i Östersjön med håv och örnblick. Nej, det fick allt bli i stadens butiker. Polackerna är erkänt duktiga silversmeder och bärnsten finns det gott om längs kusterna här. Detta innebar att jag spenderade några timmar på att vandra runt mellan de olika försäljningsställena och att jämföra respektive utbud. I slutändan stod jag där med två tämligen enkla, men i mitt tycke vackra, halsband i silver och

bärnsten. Någon trofé måste man ju ha med sig hem efter en sådan episk resa! Firade därefter inköpet med en cappuccino på torget, i strålande solsken.

En ytterligare stadsvandring gav överblick över stadens renoveringsprojekt avseende klassiska byggnader. Swinoujscie, med sina fyra fort, utgjorde till stora delar en fästning vid Östersjön. Staden tillhörde under en period på 1600-talet Svenska Pommern. Gustav II Adolf steg iland i närheten under sin ödesdigra, enkla, tur till Lützen.

Nu var etappmålet Heringsdorf i Tyskland och ett snabbt besök på konstnären Wolfgangs vernissage. Korsade polsk-tyska gränsen igenom en kontinuerlig marknadsplats med tältstånd i glada färger. Följde sedan kuststräckan på ön Usedom till dess att skyltar pekade till den fashionabla badorten Heringdorf. Jag kryssade via enkelriktade gator mellan de olika, i allmänhet nyrenoverade, strandhotellen, utan att stöta på konsthallen och efter några förfrågningar gav jag upp, jag hade ett viktigare mål inplanerat. Nu skulle här tittas på raketer!

Riktade Indigons noskon mot Peenemünde. Det här är orten som mest förknippas med avfyrande av V2-raketer och den infrastruktur som byggdes upp kring dessa terrorvapen. Efter någon dryg halvtimmes färd på småvägar var det dags att glida in på denna historiska mark. Några av de gamla byggnaderna inom området har renoverats till muséum och berättar om kriget i allmänhet och raketforskning, fram till våra dagar, i synnerhet. Detta muséum är väl värt ett besök, om man är intresserad av teknikhistoria, och jag har varit här tidigare. Platsen domineras av ett stort kolkraftverk som producerade nödvändig elektricitet för processen kring raketerna. Kraftverket har använts för både civil och militär elproduktion in på 80-talet. Sovjet besatte området efter kriget, just för militärt bruk.

Kolhantering - en förutsättning för raketfart.

Tidigare fanns här mer spår av den sovjetiska verksamheten i form av flygplan och helikoptrar, men dessa har nu avlägsnats. Fortfarande ligger dock en gammal sovjetisk ubåt med missilramp och lurar i vassen.

Det började med V1-raketerna (ingen egentlig raket, drevs med puls-jet) som mestadels avfyrades ifrån nederländska kusten. De krävde en startramp, som den till vänster. Tåget i bakgrunden forslade personal ifrån förläggningar i utkanten av Peenemünde till själva raketanläggningen.

När tyskarna lämnade tog Sovjet över. Ubåtskrig lär ju vara en paradgren.....

Terror ifrån skyn. Grafiken på en av testraketerna skulle kunna vara amerikansk, men är en tysk originalvariant.

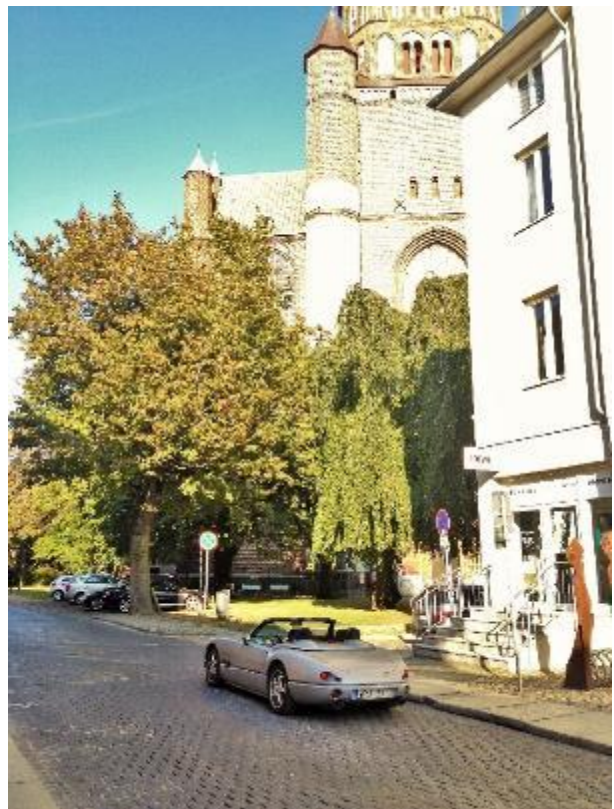

Wernher von Braun fick fart på den vertikala projektilen. Det går rykten om att en annan von Braun ska få ny fart på den horisontella.....

Jag tillbringade ett par timmar på muséet. Mycket av utställningen hade jag sett tidigare, en del annat var nytt. Jag började i alla fall att känna mig mätt på dess innehåll och behöver nog inte återbesöka Peenemünde under de närmaste åren. Körde ut genom ortens yttre bostadsområde där radhuslängor ifrån 30-talet, med välskötta trädgårdar, vittnade om en tid då personal som arbetat i "raketfabriken" bott här. Andra, mer barackliknande längor, hade hyst de slavarbetare som också tillbringade sin tid i anläggningen vid Östersjön. Detta måste man komma ihåg när man besöker raketbasen i Peenemünde.

Nu rullade jag åter på landvägen i god fart och med den väna septembersolen strålande på sitt bästa humör. Vajande sädesfält och små "Dorfar" passerade på väg mot Greifswald. Här gjorde jag en högergir för att dra mig upp mot Stralsund, som jag hade bestämt skulle bli dagsetappens slutmål. På vägen in mot centrala staden var det ideligen skyltat mot Schwedenschanze. Men att hitta dessa skansar är lite svårare och det som återstår av anläggningarna ifrån svensktiden är övervuxna skyttegravar. Däremot präglas centrala staden av byggnadsverk kopplade till Sveriges dominans av området under hundrafemtio år. Stadsvapnet var försvenskat i blått och gult, med kungakrona i, fram till 1930-talet, då det återfick sina röda färger.

Indigon drog sig in mot Altstadt och förde mig till hotellet Schweriner Hof vid Mariakyrkan, den mäktiga dom som tycks stå under kontinuerligt renovering.

Kyrkligt och profant i svenskdominerad stad.

Efter att ha checkat in och parkerat bilen på stora torget så stegade jag genom den gamla staden bort mot fiskehamnen och alla dess marint präglade restauranger. På vägen dit passerade jag många klassiska byggnader. Mest intressanta upplevde jag byggnaderna som utgjorde "Kloster zum heiligen Geist" vara. Dessa utgör stadens

äldsta sjukhus, som stammar ifrån 1256. Vackra byggnader i nyrenoverat skick – väl värda ett besök!

Kloster zum heiligen Geist - en institution som botat båd kropp och själ i århundraden.

I Stralsund skulle man nog behövt tillbringa en vecka för att kunna studera allt sevärt.

Nu var det svårt att bestämma sig för i vilken restaurang man skulle inta dagens måltid. Dagens tidigare kaloriintag inskränkte sig till en liten Ritter chokladkaka, så gissa om jag var hungrig. Trots svälten så hann jag nosa på åtminstone tre tättbefolkade middagsställen innan jag slog mig ned i något som liknade en gammal smedja och lät mig trakteras med de godaste fiskar; lax, hälleflundra och kolja, samt en fullt njutbar Chardonnay. Jag insåg att detta skulle bli min sista anständiga måltid under resan.

Havets läckerheter tillagade i smedja – last supper.

Mätt och stinn efter middagen, som vanligt på denna resa i gastronomins tecken, företog jag min traditionsenliga kvällsvandring. På vägen genom hamnkvarteren mot mitt hotell så hörde jag de mest ljuvliga rock- (inte lock-) toner. Här var det liveafton och sista spelningen för säsongen. Pubarna runt scenen tävlade i att skänka ut och snart var jag ett av deras offer. Med en rejäl sejdel i handen stod jag och vaggade till pop- och rockklassiker, tillsammans med de andra turisterna. Månen hade just stigit över Stralsunds gamla husgavlar i denna härliga septemberkväll. Kunde man må bättre?

Allt har ett slut och nu var jag på väg emot resans sista övernattnig. I hotellets entré satt min gamle följeslagare Blund och väntade. Han tog mig under armen och ledde mig upp till rummet, där han sedan knockade mig totalt.

Sö 7/9

Gick upp tidigt på denna resas sista dag. Åt frukost tillsammans med ett stort gäng busspensionärer, vilka hade synnerligen vassa armbågar och pensionatarmar. Jag lyckades svara med samma mynt, rycka åt mig mitt och sedan var det dags för avfärd.

Sittbrunnskapellet lyftes av ännu en gång och bilen hade lämnats oantastad under natten, trots utbrett nöjesliv under lördagskvällen. Så hade bilen stått parkerad under hela resan utan att vandaliseras, enda incidenten var, som sagts, i hemlandets huvudkommun.

Gammelsvenskstadens stora kullerstenar bråkade lite med chassit på väg ut ur Stralsund och lite gnissel och gnek gjorde sig påminda. Det kändes som bilen sörjde denna ritt genom Östersjöns kranländer. Efter att, som vanligt, ha börjat resan i motsatt önskad färdriktning så lyckades jag vända efter ett antal kilometer och for över den nya, stora bron till Rügen.

Bergen och Blinz passerades på vägen till delmålet Prora. I Prora dominerar KdF:s jättelika gamla semesterhem för tröttkörda nazisoldater. En anläggning som påbörjades på 30-talet, men som aldrig blev helt färdigställd eller nyttjad som var tänkt.

Oändligt semesterhem för utkrigade soldater och deras familjer blir semesterhem för slutkörda berlinare.

Historien är i mitt tycke intressant och jag citerar här Wikipedia:

Prora, eller Seebad Prora, är en ej färdigställd semesteranläggning som byggdes åren 1936–1939. Den ligger vid havsbukten Prorer Wiek på den tyska ön Rügen vid Östersjön. Robert Ley, ledare för fritidsorganisationen Kraft durch Freude (KdF), hade med Adolf Hitlers godkännande beslutat att en semesteranläggning skulle anläggas här. KdF var en underorganisation till den nazistyrda fackföreningsrörelsen "Deutschen Arbeitsfront" och syftet med Prora var att kunna erbjuda en stor andel tyska medborgare en billig semester vid havet. Anläggningen planerades för 10 000 rum och en kapacitet på 20 000 gäster. Då alla gäster skulle få stanna i tio dagar skulle bara denna byggnad kunna hantera mellan 400 000 och 500 000 besökare årligen. Läger man till de KdF-skepp som skulle lägga till vid Prora handlade det om minst det dubbla antalet semesterfirare årligen, enligt vad som planerades.

Varje rum på Prora skulle ha havsutsikt, därav den långa utsträckta huskroppen. Prora byggdes 150 meter från stranden i sex våningar och med en längd av 4,5 kilometer, vars totala längd avbröts i mitten av en stor festplats. Den stora restaurangen och festplatsen påbörjades aldrig, men var planerad för en kapacitet på 20 000 sittande gäster. Arkitekt för Prora var Clemens Klotz (1886-1969).

I april 1938 började själva husbygget med bärande delar i betong, men arbetet avbröts i samband med utbrottet av andra världskriget 1939. Under kriget fungerade Prora bland annat som fältsjukhus och vid krigsslutet som anläggning för Röda Armén. En del av det enorma Prorabygget färdigställdes av DDR-regimen, en del står som ruiner och en del sprängdes bort, men det senare var svårt då betongfundamenten var för starka. Under DDR-tiden fortsatte man att använda byggnaden för militära ändamål, varför området inte var tillåtet att besöka för utländska besökare. Byggnaden fanns ej med i östtyska turistguider.

Den gemensamma tyska armén övertog området 1990 och flyttade ut 1992. Sedan 1993 är området öppet för allmänheten. I en del av byggnaden finns idag ett museum och butiker, restauranger mm.

Stora delar av komplexet håller i dagsläget (Sept. 2014) på att renoveras och vissa delar är redan klara som lägenheter och vissa andra delar kommer att vara klara 2015 och då skall både hotell med spa anläggning plus fler lägenheter vara klara.

Jag angjorde området från en öde parkeringsplats, som till skillnad från det mesta inom området, var gratis. Strosade mellan byggnader och fantastiskt fin

Betongen får nytt liv enligt stortyska planer.

Östersjöstrand och tog lite bilder. Här sker en nyexploatering av byggnaderna och de mest fantastiska lägenheter inom detta oförstörbara betongskal planeras och byggs.

Kåken är drygt 1000 Indigobilar lång!

Mätt på betong och med viss hemlängtan lämnade jag denna egendomliga plats och drog mig mot Sassnitz varifrån jag bokat en färja tidigare. Avgångstiden var betydlig senare på dagen och jag hade all tid i världen att utforska det relativt ointressanta Sassnitz. Staden, vilket den blev under DDR-tiden, har ju framför allt varit en knutpunkt för kommunikation genom åren. Kanske särskilt betydelsefull för oss svenskar som vill ta oss ut i världen. Nu slog jag ihjäl tiden med spritshopping, fika och besök i den lilla fiskehamnen där jag smakade lite av den lokala sillfångsten. Så tankade jag och så köpte jag lite mer sprit.....och ett par tunnor öl, Indigon är rymlig.....och så småningom körde jag mot färjeläget.

En av de mest intressanta byggnaderna i Sassnitz.....

Väntan i färjekö. Åt en Ritter. Klockans minutvisare kröp fram. Bordade och sedan kastade vi loss. Auf Wiedersehen!

Vad man än säger om Sassnitz - en viss snitz på att bygga broar har man.....

Färjeturen bjöd heller inte på några stora sensationer. Den gav tid till kontemplation och reflektion över en resa som erbjudit så många omväxlande upplevelser på bara en veckas tid. Dessa kantades av glädjen med en bil som fungerade klanderfritt och vädergudar som inte kunde ha varit mer nådiga. Efter parfymköp, bokläsning och koffeinintag för fortsatt färd var det dags att köra iland i Trelleborg.

Färjan tömde sin last och vi rullade ut i svensk höstkväll. Molnen tornade upp sig och mörkret var helt plötsligt väldigt påtagligt. Jag körde om de flesta bilar på vägen,

påhejad av min starka hemlängtan. Det kändes betydligt kyligare än tidigare och framförvarande bilars baklyktor sögs bakåt, bakom mig, i allt snabbare takt. Vid 23-tiden, denna söndagskväll, passerade jag och Indigon Göteborgs kommungräns. Vi hade då avverkat drygt 300 mil tillsammans på denna resa. De sista 100 metrarna uppför Snäckvägen tog bilen med språng.

När Indigon väl var parkerad i carporten så började regnet ösa ned!

Upplevt och antecknat under september 2014, författat i december 2014 (författaren har tagit samtliga foton, utom det på Ramundeboda klosterruin).

Omslagsbild: *Skulptur i park i Ventspils.*

Hans Philip Zachau